

Asker idrettsråd

Organisasjonsledd i
NORGES
IDRETTSFORBUND

Høringssvar | NOU 2026:6 DEN NYE VELFERDSKOMMUNEN

4. september 2026

www.askeridrettsrad.no
Foto: Heber Davis | www.unsplash.com

Til Helse- og omsorgsdepartementet

Kopi: Utvalg for velferd Asker kommune
Utvalg for medborgerskap Asker kommune

Asker, 4. september 2026

HØRINGSSVAR - NOU 2026:6 DEN NYE VELFERDSKOMMUNEN

HVEM VI ER - OG HVORFOR VI GIR EGET INNSPILL

Asker idrettsråd er et organisasjonsledd i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF), og er idrettslagenes fellesorgan i Asker kommune. Idrettsrådet skal arbeide for best mulige forhold for idretten lokalt, samordne og prioritere idrettslagenes interesser og være bindeledd mellom den organiserte idretten og kommunale myndigheter.

Vår arbeidsform innbefatter å bidra til å utvikle løsninger i skjæringspunktet mellom offentlig og frivillig virke. Vi samarbeider med idrettslag, kommune, skoler, NAV, andre frivillige organisasjoner, næringsliv og kunnskapsmiljøer. Gjennom dette arbeidet ser vi både mulighetene og spenningene som oppstår når frivilligheten tar og får en tydeligere rolle i forebygging, inkludering, folkehelse og lokalsamfunnsutvikling.

NIF er høringspart og vil ivareta idrettens nasjonale perspektiver. Asker idrettsråd ønsker i tillegg å bidra med et lokalt perspektiv med frivillighetens øyne på kommunalt nivå. NOU 2026:6 handler i stor grad om kommunen som arena for framtidens velferd, om samskaping og om hvordan samfunnets samlede ressurser kan mobiliseres. Nettopp i denne grenseflaten arbeider mange av de 328 idrettsrådene i landets kommuner hver dag – og i særlig grad de 26 idrettsrådene med ansatte i mer enn 50% stilling. Vårt innspill er derfor ment som et supplement til NIFs eventuelle nasjonale høringssvar, med erfaringer og anbefalinger fra lokal praksis.

Vårt hovedbudskap til Helse- og omsorgsdepartementet er at framtidens velferd ikke bare skapes gjennom tjenester. Den skapes også gjennom aktivitet, deltakelse, tilhørighet og frivillige fellesskap lenge før et tjenestebehov oppstår.

VI STØTTER HOVEDRETNINGEN, OG VIL UTVIDE PERSPEKTIVET

Asker idrettsråd støtter hovedretningen i NOU 2026:6 og Asker kommunes høringssvar med noen tillegg og presiseringer. Vi støtter vurderingen av at framtidens velferdsutfordringer ikke kan løses av offentlig sektor alene og særlig vektleggingen av forebygging, mestring, samskaping, læring og bedre bruk av samfunnets samlede ressurser.

Samtidig mener vi at forståelsen av velferd må trekkes enda tydeligere ut av de tradisjonelle helse- og omsorgstjenestene. Helse, funksjonsevne, mestring og tilhørighet skapes gjennom hele livsløpet - i familien, barnehagen, skolen, arbeidslivet, nærmiljøet, idrettslaget og andre frivillige fellesskap. Den nye velferdskommunen må derfor også være en kommune som investerer i arenaene der mennesker holder seg aktive, bygger nettverk og opplever å høre til.

FRA VELFERDSTJENESTER TIL VELFERDSSAMFUNN

Idrettslagene er først og fremst organisasjoner for idrett og aktivitet. Det er viktig å verne om denne egenarten. Samtidig skapes det hver dag betydelige samfunnsverdier som følge av kjerneaktiviteten:

- fysisk og psykisk helse
- mestring og aktive liv
- vennskap, tilhørighet og trygge fellesskap
- møteplasser mellom mennesker og generasjoner
- frivillig engasjement, demokrati og sosial kapital
- inkludering og redusert utenforskap
- muligheten til å bidra og bety noe for andre

Disse verdiene oppstår ofte lenge før innbyggerne får behov for kommunale velferdstjenester.

Idrett, kultur, friluftsliv og annen frivillighet bør omtales tydelig som en del av den forebyggende velferdsinfrastrukturen og ikke kun som et supplement når de offentlige tjenestene trenger avlastning.

FOREBYGGING MÅ STARTE FØR TJENESTEBEHOVET OPPSTÅR

En grunnleggende utfordring er at forebyggende innsats ofte taper i konkurransen med akutte og lovpålagte oppgaver, mens gevinstene av forebygging kommer senere og gjerne på et annet budsjettområde enn der investeringen gjøres. Skal kommunene lykkes med å redusere og utsette framtidige tjenestebehov, må nasjonale rammer gjøre det mulig å investere tidligere og bredere.

Skal kommunene lykkes bedre med å redusere fremtidige tjenestebehov, må det bli mulig å investere mer systematisk i tiltak som:

- øker fysisk aktivitet gjennom hele livet
- reduserer ensomhet og utenforskap
- styrker sosial deltakelse og tilhørighet
- bidrar til gode og aktive oppvekstmiljøer
- opprettholder funksjonsevne og selvstendighet hos eldre
- gir personer med funksjonsnedsettelse reelle muligheter til deltakelse
- mobiliserer innbyggernes egne ressurser og lokale fellesskap

Tidlig innsats må ikke bare bety tidligere i tjenesteforløpet. Den må også bety tidligere i livsløpet og på arenaene der mennesker lever sine liv.

DELTAKELSE MÅ FORSTÅS SOM EN DEL AV VELFERDEN

Departementet legger stor vekt på mestring og egeninnsats. Dette er viktige perspektiver. Asker idrettsråd er opptatt av at mestring ikke blir forstått for snevert slik at mer ansvar ensidig flyttes til den enkelte.

Mestring forutsetter også at samfunnet skaper rammer som gjør det mulig å delta og dette kan slå ut forskjellig:

- For et barn kan det handle om at familiens økonomi ikke stenger døren til en fritidsaktivitet.
- For en ungdom kan det handle om å ha et trygt fellesskap, voksne rollemodeller og en arena for mestring.
- For en person med funksjonsnedsettelse kan det handle om transport, informasjon, kompetanse, tilrettelegging og universelt utformede arenaer.
- For en eldre kan det handle om et lokalt aktivitetstilbud, sosial kontakt og muligheten til fortsatt å være en ressurs for andre.

Framtidens velferdskommune bør ikke bare spørre: **Hva kan innbyggeren klare selv?**
Den bør også spørre: **Hva må vi legge til rette for slik at flere kan delta, mestre og bidra?**

ERFARINGER FRA ASKER: SAMARBEID VIRKER OG DET MÅ ORGANISERES

Asker idrettsråd har over flere år utviklet og koordinert samarbeid der kommunale tjenester og frivillig idrett utfyller hverandre. Erfaringene er relevante for Helse- og omsorgsdepartementets ambisjon om samskaping og forebygging og vi nevner helt kort;

- **Aktive Lokalsamfunn** kobler skole, nærmiljø og idrettslag for å skape mer aktivitet, lavere terskler og sterkere lokale fellesskap. Hvert fjerde barn i grunnskolen i Asker får fellesskap og aktivitet i skoletiden sammen med et lokalt idrettslag. Dette kommer i tillegg til idrettslagenes ordinære aktiviteter.
- **Aktivitetsguide** kobler familier som møter økonomiske, språklige eller kulturelle barrierer med ordinære idrettstilbud, i samarbeid med blant annet kommunale tjenester og NAV. Årlig guides 200-220 barn og unge inn i idrettens fellesskap mens foresatte kobles tettere opp mot sitt nærmiljø.
- **Aktive Lokalsamfunn Pluss** prøver ut samme grunntanke som for de over 60 år som Aktive Lokalsamfunn for barn og unge; et konsept med fysisk aktivitet, lokal tilhørighet og muligheten til å bidra i et fellesskap som frivillig.
- **Ungdomsprogrammer** gir unge ansvar, arbeidserfaring og lederroller og viser hvordan ungdom kan mobiliseres som ressurser, ikke bare forstås som mottakere av tiltak.

Felles for disse erfaringene er at aktivitet i seg selv ikke er nok. Noen må koble aktørene, utvikle tillit, følge opp, finansiere, lære og justere. Samarbeid og samskaping er derfor ikke kostnadsfri, selv når mye av aktiviteten bæres av frivillig innsats. Erfaringen viser også at koordineringsfunksjoner i frivillig sektor har unik verdi for innbyggeren.

FRA PROSJEKTER TIL VARIGE LØSNINGER

Vi støtter departementets oppmerksomhet på skalering og implementering. I kommune og frivillighet finnes det mange gode løsninger som aldri blir mer enn piloter. Utfordringen er ofte ikke å utvikle enda en idé, men å videreføre, tilpasse, skalere og forankre det som allerede virker.

Nasjonale virkemidler bør derfor stimulere til:

- flerårig og mer forutsigbar finansiering
- implementering og lokal tilpasning fremfor stadig nye piloter
- systematisk evaluering og kunnskapsdeling
- mulighet for å finansiere nødvendig koordinering og kompetanse
- skalering på tvers av sektorer og mellom kommuner uten å forutsette at én modell kopieres uendret

SAMSKAPING KREVER KAPASITET OGSÅ I FRIVILLIG SEKTOR

Samarbeid oppstår ikke av seg selv. Det krever mennesker og organisasjoner som kjenner lokalsamfunnene, bygger relasjoner, kobler tjenester og frivillige tilbud, følger opp mennesker som trenger ekstra støtte, utvikler modeller, dokumenterer erfaringer og deler kunnskap. Koordinering må være del av infrastrukturen som gjør samskaping mulig i alle sektorer.

Asker idrettsråd anbefaler at Helse- og omsorgsdepartementet i den videre oppfølgingen av NOU 2026:6 tydeliggjør at nasjonale programmer og finansieringsordninger også må kunne finansiere nødvendig kapasitet til koordinering, partnerskap og implementering **i alle sektorer involvert.**

Hvis bare kommunens del av samarbeidet finansieres, svekkes forutsetningen for et likeverdig partnerskap.

FRIVILLIGHETEN SKAL VÆRE PARTNER OG IKKE EN BILLIG RESERVE

Asker idrettsråd støtter ambisjonen om å mobilisere samfunnets samlede ressurser. Samtidig bør den videre oppfølgingen av NOU 2026:6 trekke en tydelig grense mot ansvarsoverføring. Frivilligheten skal ikke bli en billig reserve som overtar offentlige oppgaver når kommuneøkonomien eller tilgangen på arbeidskraft blir strammere.

Idrettslagene lykkes fordi de bygger på frivillig engasjement, medlemsdemokrati, selvstendighet og aktivitet som har verdi i seg selv. Samfunnsbidraget blir størst når det offentlige legger til rette, reduserer barrierer, sikrer forutsigbare rammebetingelser og inviterer til reelt samarbeid samtidig som organisasjonenes egenart respekteres.

Framtidens velferdskommune må bygge på partnerskap, ikke ansvarsoverføring.

ANERKJENN FRIVILLIGHETENS REPRESENTATIVE STRUKTURER

NOU 2026:6 omtaler ulike knutepunkter mellom kommune og sivilsamfunn. Vi mener den videre oppfølgingen bør anerkjenne mangfoldet av slike strukturer. Frivilligsentraler, idrettsråd og andre paraplyorganisasjoner har ulike og komplementære roller.

Idrettsrådene er den organiserte idrettens demokratisk valgte fellesorgan på kommunenivå. De representerer og samordner idrettslagene, foretar prioriteringer og er bindeledd mellom idretten og kommunen. Denne representative rollen er særlig viktig når kommunene ønsker mer samskaping og bidrar til at samarbeidet ikke bare skjer med de største eller mest ressurssterke enkeltorganisasjonene. I dette bildet anerkjenner vi selvsagt de store variasjonene også hos de 328 idrettsrådene i Norge.

Departementet løfter frivilligsentralene frem som viktige lokale knutepunkt mellom kommune og sivilsamfunn. Asker idrettsråd støtter behovet for sterke koblings- og koordineringsfunksjoner, men mener at oppfølgingen bør anerkjenne et bredere økosystem av knutepunkt, inkludert idrettsråd og andre representative paraplyorganisasjoner, slik at eksisterende demokratiske og faglige strukturer ikke svekkes.

SAMFUNNSOPPDRAGET BØR KUNNE FÅ LOKALE UTTRYKK

Vi støtter forslaget om et tydelig samfunnsoppdrag som kan samle ulike aktører om langsiktige utfordringer. Samtidig bør en nasjonal retning gi rom for lokale piloter som tar utgangspunkt i kommunenes egne utfordringsbilder.

ASKER IDRETTSRÅDS ANBEFALINGER

Asker idrettsråd anbefaler at Helse- og omsorgsdepartementet i oppfølgingen av NOU 2026:6:

1. Tydeliggjør idrett, kultur, friluftsliv og frivillighet som del av den forebyggende velferdsinfrastrukturen, og ikke bare som supplement til offentlige tjenester.
2. Forsterker livsløpsperspektivet slik at forebygging også omfatter arenaene der mennesker lever sine liv - lenge før omfattende tjenestebehov oppstår.
3. Løfter deltakelse i aktivitet og fellesskap som et selvstendig velferds mål og som en forutsetning for mestring, helse, tilhørighet og livskvalitet.
4. Innretter nasjonale programmer og finansieringsordninger slik at de støtter langsiktig implementering, lokal tilpasning og skalering av løsninger som virker.
5. Anerkjenner at samskaping krever kapasitet og legger til rette for finansiering av koordinering, prosessledelse, kompetansebygging og partnerskapsutvikling også i frivillig sektor.
6. Presiserer at frivilligheten skal være en selvstendig og likeverdig samarbeidspartner, og ikke gjøres til erstatning for offentlige tjenester eller til en reserve ved knapphet på arbeidskraft eller økonomiske ressurser.
7. Anerkjenner et mangfold av representative og koordinerende strukturer på kommunenivå som komplementære knutepunkter mellom kommune og sivilsamfunn, herunder idrettsråd, frivilligsentraler og andre relevante paraply- og samarbeidsorganer.

8. Legger til rette for at den nasjonale samfunnsoppdragstenkningen kan omsettes i lokale, tverrsektorielle samfunnsoppdrag, blant annet knyttet til fysisk aktivitet, deltakelse og sterke lokalsamfunn.

AVSLUTNING

NOU 2026:6 peker i en retning Asker idrettsråd kjenner igjen fra lokal praksis: Velferd skapes i samspillet mellom det offentlige, innbyggerne og sterke sivilsamfunn. Det gir store muligheter, men forutsetter samtidig tydelige prinsipper for ansvar, finansiering og likeverdig samarbeid.

Skal vi redusere framtidige tjenestebehov, må vi ikke bare organisere tjenestene smartere. Vi må investere tidligere i mennesker, fysisk aktivitet, deltakelse og fellesskap.

Asker idrettsråd mener den videre oppfølgingen av NOU 2026:6 må ta konsekvensen av at forebygging, deltakelse og sterke sivilsamfunn er en del av framtidens velferd. Det krever ikke bare gode intensjoner, men også langsiktige rammer, finansiering og reelt partnerskap.

Vi håper våre erfaringer og innspill kan bidra til at idrettens og frivillighetens rolle blir tydelig anerkjent og ivaretatt i den videre oppfølgingen av NOU 2026:6 Den nye velferdskommunen.

På vegne av Asker idrettsråd,

*Gorm Haugen
Styreleder (sign.)*

*Gry E. Garlie
Daglig leder (sign.)*